لي كىچياڭ جولداستىڭ ٴومىرى

(باسى 3 ـ بەتتە)

ول: نەگىزگى ەمدەۋ، دەنساۋلىق ساقتاۋ ٴتۇزىمىن الەۋمەتتىك ٴونىم رەتىندە شىن مانىندە، ٴونىمدى تۇردە جالپى حالىققا جەتكىزىپ، نەگىزدى قامتاماسىز ەتۋدى، نەگىزگى ساتىنى كۇشەيتۋدى، مەحانيزم ورناتۋدى ەمدەۋ ٴتۇزىلىسى رەفورماسى قىزمەتىنىڭ ٴتۇيىنى ەتىپ، ەمدەۋ ٴتۇزىلىسى رەفورماسىن تەرەڭدەتۋدە ەمدەۋ قامسىزداندىرۋ، ٴدارى ـ دارمەك، ەمدەۋ سىندى ٴۇش ٴتۇيىندى بۇتىندىقتى ىلگەرىپ، "ٴۇش قوزعالتقىشتى" اتقارۋ كەرەك، ـ دەپ باسا دارىپتەدى. ول قامتاماسىزداندىرۋ سيپاتتى بەيقۇت ٴۇي ينجەنەرياسىن كۇش سالا ىلگەرىلەتىپ، قامتاماسىزداندىرۋ سيپاتتى تۇرعىن ٴۇي ٴبولۋسىنىڭ ادىلدىگىن كۇشەيتىپ، الەۋمەتتىك مايعا بەرىلەتىن تۇرعىن ٴۇي سالاسىنىڭ دامۋىن جەدەلدەتىپ، حالىق بۇقاراسىنىڭ تىنىش ٴومىر، شات ـ شادىمان تىرشىلىك كەشىرۋىن جەبەدى. ول ورتانى قورعاۋدىڭ جاڭا جولىن بەلسەنە قاراستىرىپ، دامۋ بارىسىندا قورعاۋعا، قورعاۋ بارىسىندا دامىتۋعا تاباندى بولىپ، علمي دامۋعا ىقپال جاساپ، جانە بۇقارانىڭ دەنساۋلىعىنا زيان جەتكىزەتىن كورنەكتى قورشاعان ورتا ماسەلەلەرىن شەشۋدى باسا دارىپتەدى.

2012 ـ جىلى 11 ـ ايدا لي كىچياڭ جولداس جۇڭگو كوممۋنيستىك پارتياسى 18 ـ كەزەكتى ورتالىق كوميتەتىنىڭ ٴبىرىنشى جالپى ماجىلىسىندە ورتالىق كوميتەت ساياسي بيۋروسىنىڭ مۇشەسى، تۇراقتى مۇشەسى بولىپ تاعى سايلاندى. 2013 ـ جىلى 3 ـ ايدا 12 ـ كەزەكتى مەملەكەتتىك حالىق قۇرىلتايىنىڭ 1 ـ ماجىلىسىندە ول مەملەكەتتىك كەڭەستىڭ زۇڭلىيى بولىپ تاعايىندالدى، سول ايدان باستاپ مەملەكەتتىك كەڭەس پارتيا باسشىلىق گرۋپپاسىنىڭ شۋجيى بولدى. قىم ـ قۋىت تا كۇردەلى ەل ٴىشى، حالىقارالىق جاعداي الدىندا، شي جينپيڭ جولداستى ۇيتقى ەتكەن پارتيا ورتالىق كوميتەتىنىڭ پارمەندى باسشىلىعىندا، ورنىقتىلىق بارىسىندا ىلگەرىلەۋ قىزمەت جالپى ارناسىنان جازباي، ستراتەگيالىق تاباندىلىقتى ساقتاپ، ماكرولىق رەتتەۋ ـ تىزگىندەۋدى كۇش سالا كەمەلدەندىرىپ، الدىن الا رەتتەۋگە، ٴىشىنارا رەتتەۋگە باسا ٴمان بەردى، باعىتتامالى رەتتەۋ ـ تىزگىندەۋگە باسا ٴمان بەردى، قامداۋ جاعىنداعى قۇرىلىمدىق رەفورمانى كۇش سالا ىلگەرىلەتىپ، جالپى سۇرانىستى لايىقتى ارتتىرىپ، قامداۋ مەن قاجەتسىنۋدىڭ اناعۇرلىم جوعارى دەڭگەيدەگى اۋقىمدىق تەپە ـ تەڭدىگىن جۇزەگە اسىرۋدى ىلگەرىلەتتى. جاڭا، كونە قوزعاۋشى كۇشتەردىڭ اۋىسۋىن جەدەلدەتىپ، جاڭادان گۇلدەنگەن كاسىپ سالالارىن كۇش سالا دامىتىپ، ٴداستۇرلى كاسىپ سالالارىن جاڭالاپ، دارەجەسىن جوعارىلاتىپ، "ينتەرنەت +" ارەكەتىن ىسكەرلەي ورىستەتىپ، جاساۋ كاسىبىندە قۋاتتى ەل قۇرىلىسىن ىلگەرىلەتىپ، ونەركاسىپتىڭ نەگىزىن بەكەمدەۋ، زەردەلى جاساۋ، جاسىل جاساۋ سياقتى كەلەلى ينجەنەريالاردى اتقارىپ، ەكونوميكالىق قۇرىلىمنىڭ جەدەل ساپالانۋىن، دارەجەسىنىڭ جوعارىلاۋىن جەبەدى. فينانستىڭ ناقتى ەكونوميكاعا قولداۋ كورسەتۋىنە جەتەكشىلىك ەتىپ، جالپىعا ٴتيىمدى فينانستىق قىزمەت وتەۋدى كۇشەيتتى. جاڭالىق اشۋ ارقىلى دامۋعا جەتەكشىلىك ەتۋگە تاباندى بولىپ، جاڭالىق اشۋ ارقىلى دامۋعا دەم بەرۋ ستراتەگياسىن اتقارىپ، قولداۋ ساياساتتارىن كەمەلدەندىرىپ، شارۋاشىلىق قۇرۋعا، جاڭالىق اشۋعا دەم بەرەتىن تاماشا ورتا جاراتىپ، قوعامنىڭ جاسامپازدىق قۋاتىن بار كۇشپەن قاۋلاتتى. سىرتقا ەسىك اشۋ سىندى نەگىزگى مەملەكەت ساياساتىنا تاباندى بولىپ، شاڭحاي قاتارلى ولكە، قالالاردا ٴبىر توپ ەركىن ساۋدا سىناق رايونىن قۇرىپ، "ٴبىر بەلدەۋ، ٴبىر جول" قۇرىلىسىن تىڭعىلىقتى ىلگەرىلەتىپ، اشىق ەكونوميكانىڭ دەڭگەيىن كورنەكتى جوعارىلاتتى. وڭىرلىك سايكەستى دامۋ مەن جاڭاشا قالا ـ قالاشىقتاندىرۋ ستراتەگياسىن ىسكەرلەي اتقارىپ، جاڭا ارتۋ ۇيەگىنىڭ، ارتۋ بەلدەۋىنىڭ جەدەل جەتىلۋىن، اۋىل ـ قىستاق رەفورماسىن جاپپاي تەرەڭدەتۋدى ىلگەرىلەتىپ، اۋىل ـ قىستاقتاعى 1 ـ ، 2 ـ ، 3 ـ كاسىپتەردىڭ توعىسپالى دامۋىن جەبەپ، قالا مەن اۋىلدىڭ وڭىرلىك دامۋىنىڭ سايكەسىمدىلىگىن كۇشەيتتى. حالىقتى وزەك ەتكەن دامۋ يدەياسىنا تاباندى بولىپ، حالىق تۇرمىسىن قامتاماسىز ەتۋگە جانە جاقسارتۋعا كۇش سالىپ، كەدەيلەردى دالمە ـ ٴدال سۇيەمەلدەۋدى، كەدەيلىكتەن دالمە ـ ٴدال ارىلتۋدى ىلگەرىلەتىپ، بەلسەندى جۇمىستاندىرۋ ساياساتىن اتقارىپ، وقۋ ـ اعارتۋدى الدىمەن دامىتۋعا تاباندى بولىپ، قالا، اۋىل وقۋ ـ اعارتۋىنىڭ بىركەلكى دامۋىن جەبەپ، دارەجەگە ٴبولىپ ەمدەۋ جانە ەمدەۋ بىرىككەن تۇلعاسى قۇرىلىسىن جەدەل ىلگەرىلەتىپ، قالا ـ اۋىل تۇرعىندارىنىڭ بىرلىككە كەلگەن نەگىزگى زەينەتكەرلىك، ەمدەۋ قامسىزداندىرۋ ٴتۇزىمىن ورناتىپ، قوعامدىق قۇتقارۋ ـ كومەكتەسۋ ٴتۇزىمىن كەمەلدەندىرىپ، قوعامدىق قامتاماسىزداندىرۋدىڭ حاۋىپسىزدىك تورابىن جەدەل ورناتىپ، حالىق بۇقاراسىنىڭ تابىس سەزىمىن ۇزدىكسىز كۇشەيتتى. ادام مەن تابيعاتتىڭ جاراسىمدى دامۋىنا تاباندى بولىپ، ورتانىڭ لاستانۋىن جونگە سالۋعا كۇش سالدى، ەكولوگيالىق وركەنيەت قۇرىلىسى بەلسەندى ىلگەرىلەۋشىلىككە قول جەتكىزدى. ۇكىمەت فۋنكتسياسىن زاڭ بويىنشا جاپپاي اتقارۋدى جەبەپ، ورتالىقتىڭ 8 ٴتۇرلى بەلگىلەمەسىنىڭ رۋحىن تياناقتاندىرىپ، قاتاڭ شەكتەمەگە تاباندى بولىپ، حالىق رازى بولاتىن زاڭمەن باسقارىلاتىن ۇكىمەتتى، جاڭاشىل ۇكىمەتتى، پاك ۇكىمەتتى جانە قىزمەت وتەۋ ۇلگىسىندەگى ۇكىمەتتى قۇرۋعا قۇلشىندى.

2017 ـ جىلى 10 ـ ايدا لي كىچياڭ جولداس جۇڭگو كوممۋنيستىك پارتياسى 19 ـ كەزەكتى ورتالىق كوميتەتىنىڭ ٴبىرىنشى جالپى ماجىلىسىندە ورتالىق كوميتەت ساياسي بيۋروسىنىڭ مۇشەسى، تۇراقتى مۇشەسى بولىپ تاعى دا سايلاندى. 2018 ـ جىلى 3 ـ ايدا 13 ـ كەزەكتى مەملەكەتتىك حالىق قۇرىلتايىنىڭ 1 ـ ماجىلىسىندە ول مەملەكەتتىك كەڭەستىڭ زۇڭلىيى بولىپ تاعى تاعايىندالدى ٴارى مەملەكەتتىك كەڭەس پارتيا باسشىلىق گرۋپپاسىنىڭ شۋجيى مىندەتىن اتقاردى. شي جينپيڭ جولداستى ۇيتقى ەتكەن پارتيا ورتالىق كوميتەتىنىڭ پارمەندى باسشىلىعىندا، دۇنيە ٴجۇزىنىڭ وزگەرىس جاعدايى جەدەل قۇبىلۋ، جاڭا تيپتى ايدارشا ۆيرۋس ىندەتىنىڭ سوققىسى، ەل ٴىشى ەكونوميكاسىنىڭ تومەندەۋى سياقتى قات ـ قابات سىناق الدىندا، ورنىقتىلىق بارىسىندا ىلگەرىلەۋ قىزمەت جالپى ارناسىنان جازباي، جاڭا دامۋ ۇستانىمىن تولىق، دالمە ـ ٴدال، جاپپاي دايەكتەندىرىپ، جاڭا دامۋ ارناسىن قالىپتاستىرىپ، جوعارى ساپالى دامۋدى ىلگەرىلەتىپ، دامۋ مەن حاۋىپسىزدىكتى ٴبىر تۇتاس جوسپارلاپ، "التىنى ورنىقتىرۋ"، "التىنى قامتاماسىزداندىرۋ" قىزمەتىن ۇزدىكسىز ويداعىداي ىستەپ، ارتۋدى ورنىقتىرۋ، رەفورمانى جەبەۋ، قۇرىلىمدى رەتتەۋ، حالىق تۇرمىسىنا تيىمدىلىك جاساۋ، حاۋىپ ـ قاتەردەن ساقتانۋ، ورنىقتىلىقتى قامتاماسىز ەتۋ قىزمەتتەرىن ٴبىر تۇتاس جوسپارلاپ ىلگەرىلەتتى. ماكرولىق رەتتەۋ ـ تىزگىندەۋ تاسىلىندە جاڭالىق اشىپ، قازىنا، اقشا سياقتى ساياساتتاردان ٴبىر تۇتاس پايدالانىپ، وراسان زور كولەمدى بازار ابزالدىلىعىن تياناق ەتىپ، ىشكى سۇرانىستى ۇلعايتۋ ستراتەگياسىن اتقارۋعا تاباندى بولىپ، ولقىلىقتاردى تولىقتاۋ، قۇرىلىمدى رەتتەۋ، تەبىندى ارتتىرۋ توڭىرەگىندە ٴونىمدى قارجى قوسۋدى كەڭەيتىپ، قاتىناس، سۋ ىگىلىگى، ەنەرگيا سياقتى نەگىزدىك قۇرىلىستار مەن حالىق تۇرمىسى ينجەنەرياسى قۇرىلىسىن قولداپ، كوپ ٴتۇرلى شارانى قاتار قولدانىپ تۇتىنۋدى جەبەپ، ەكونوميكالىق اينالىمنىڭ ۇيلەسىمدى ارالىقتا بولۋىن ساقتادى. ناقتى ەكونوميكانى ٴونىمدى قولداۋدى كۇشەيتىپ، جالپىلىق شارا قولدانىپ، كاسىپورىنداردىڭ تيجارات ۆزىندىك قۇنىن تومەندەتىپ، تيجارات تۇلعالارىنىڭ سوققىعا توتەپ بەرۋىنە، قيىن وتكەلدەن وتۋىنە دەر كەزىندە كومەكتەستى. جاڭالىق اشۋ ارقىلى دامۋعا دەم بەرۋ ستراتەگياسىن ىسكەرلەي اتقارىپ، كاسىپ قۇرىلىمىن ساپالاندىرۋدى، دارەجەسىن جوعارىلاتۋدى ىلگەرىلەتىپ، جاڭالىق اشۋعا تىنىمسىز سۇيەنىپ، ناقتى ەكونوميكانىڭ دامۋ دەڭگەيىن جوعارىلاتىپ، سيفرلى ەكونوميكا مەن ناقتى ەكونوميكانىڭ ىسكەرلەي توعىسۋىن جەبەپ، دامۋدىڭ جاڭا قوزعاۋشى قۋاتىن ۇزدىكسىز جەتىلدىرىپ، زورايتىپ، سىرتتىڭ قىسپاققا الۋى مەن تەجەۋىنە ٴونىمدى توتەپ بەردى. وڭىرلەردىڭ سايكەستى دامۋى مەن جاڭاشا قالا ـ قالاشىقتاندىرۋدى ىلگەرىلەتىپ، قامتاماسىز ەتۋ سيپاتتى تۇرعىن ۇيمەن قامداۋدى كەڭەيتىپ، قالا ـ قالاشىقتارداعى كونە، ەسكى شاعىن رايونداردى جاڭالاۋدى ىلگەرىلەتىپ، وڭىرلىك دامۋدىڭ تەپە ـ تەڭدىگىن، سايكەسىمدىلىگىن كۇشەيتىپ، ەكونوميكالىق ارتۋدىڭ قوزعاۋشى كۇش قايىنارىن ٴتيپتى دە كوپتەپ جەتىلدىردى. اۋىل شارۋاشىلىعىن كۇشەيتۋ، اۋىل ـ قىستاقتا تيىمدىلىك جاساۋ ساياساتىن كەمەلدەندىرىپ، اۋىل ـ قىستاقتى گۇلدەندىرۋ ستراتەگياسىن اتقارىپ، اۋىل شارۋاشىلىعىن، اۋىل ـ قىستاقتى وسىزامانداندىرۋدى جەدەل ىلگەرىلەتىپ، الۋان فورماداعى، ۇيلەسىمدى كولەمدەگى تيجاراتتى ورنىقتى ىلگەرىلەتىپ، مەملەكەتتىڭ استىق حاۋىپسىزدىگىن شىنايى قامتاماسىزداندىردى. حالىقتى وزەك ەتكەن دامۋ يدەياسىن دايەكتەندىرىپ، نەگىزدى قامتاماسىزداندىرۋعا، تومەنگى شەكتەن تۇسىرمەۋگە، ادىلدىكتى جەبەۋگە كۇش سالىپ، جۇمىستاندىرۋدى الدىمەن ويلاستىرۋ ساياساتتىق بەتالىسىن كۇشەيتىپ، كاسىپورىنداردىڭ جۇمىس ورنىن ورنىقتىرىپ، جۇمىس ورنىن كەڭەيتۋىن قولداۋ تەبىنىن ارتتىرىپ، وقۋ ـ اعارتۋدىڭ ادىلدىگى مەن ساپاسىنىڭ جوعارىلاۋىن جەبەپ، ەمدەۋ ـ دەنساۋلىق ساقتاۋ ٴتۇزىلىسى رەفورماسىن تەرەڭدەتىپ، ەمدەۋ ـ دەنساۋلىق ساقتاۋعا قىزمەت وتەۋ قابىلەتىن جوعارىلاتىپ، قوعامدىق قامتاماسىزداندىرۋ مەن قىزمەت وتەۋدى كۇشەيتتى. كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋدى كۇش سالا ىلگەرىلەتىپ، قونىس جاڭالاۋدان كەيىنگى سۇيەمەلدەۋدى كۇشەيتىپ، كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋ جەتىستىكتەرىن بەكەمدەۋدى جانە كەڭەيتتى. تۇنىق سۋ، جاسىل تاۋ — باعالى بايلىق ۇستانىمىن تياناقتاندىرىپ، ەكولوگيالىق ورتانى قورعاۋدى كۇشەيتىپ، جاسىل، تومەن كومىر قىشقىل گازدى دامۋدى جەبەپ، ەكولوگيالىق وركەنيەت قۇرىلىسىندا كورنەكتى ونىمدىلىككە قول جەتكىزۋدى ىلگەرىلەتتى.

مەملەكەتتىك كەڭەستىڭ زۇڭلىيى بولعانىنان كەيىن، لي كىچياڭ جولداس تاعى ىلگەرىندى ـ كەيىندى مەملەكەتتىك كەڭەستىڭ شىعىس سولتۇستىك ٴوڭىر سياقتى بايىرعى ونەركاسىپ بازالارىن گۇلدەندىرۋ باسشىلىق گرۋپپاسىنىڭ باستىعى، مەملەكەتتىك كەڭەس باتىس بولىك وڭىرلەرىن اشۋ باسشىلىق گرۋپپاسىنىڭ باستىعى، مەملەكەتتىك عىلىم ـ تەحنيكا، وقۋ ـ اعارتۋ باسشىلىق گرۋپپاسىنىڭ باستىعى، مەملەكەتتىك عىلىم ـ تەحنيكا باسشىلىق گرۋپپاسىنىڭ باستىعى، مەملەكەتتىك كليمات وزگەرىسىنە توتەپ بەرۋ جانە ەنەرگيا ۇنەمدەۋ، لاس زاتتاردىڭ شىعارىلۋىن ازايتۋ قىزمەتى باسشىلىق گرۋپپاسىنىڭ باستىعى، مەملەكەتتىك ەنەرگيا كوميتەتىنىڭ مەڭگەرۋشىسى سياقتىلاردى قوسىمشا مىندەتىنە الدى. عىلىم ـ تەحنيكا، وقۋ ـ اعارتۋ، ەكولوگيالىق ورتانى قورعاۋ جانە شىعىس سولتۇستىكتى جاپپاي گۇلدەندىرۋ، باتىس بولىكتى قاۋىرت اشۋ سياقتى سالالارعا قىرۋار زەيىن ـ زەردەسىن جۇمسادى. جاڭا تيپتى ايدارشا ۆيرۋس ىندەتى تۇتانعانىنان كەيىن، لي كىچياڭ جولداس ورتالىقتىڭ ىندەتكە توتەپ بەرۋ قىزمەتى باسشىلىق گرۋپپاسىنىڭ باستىعى مىندەتىن ۇستىنە الىپ، شي جينپيڭ جولداستى ۇيتقى ەتكەن پارتيا ورتالىق كوميتەتىنىڭ پارمەندى باسشىلىعىندا، حالىقتى ٴبارىنەن جوعارى قويۋعا، ٴومىردى ٴبارىنەن جوعارى قويۋعا تاباندى بولىپ، ەمدەۋ بايلىعى مەن زاتتىق ماتەريالدارمەن قامتاماسىزداندىرۋدى كۇشەيتىپ، ناۋقاستاردى بار كۇشپەن قۇتقارىپ جانە ەمدەپ، ساقتانۋ، تىزگىندەۋ ساياسات ـ شارالارىن ۋاقتىلى، جاعدايعا قاراي ساپالاندىرىپ، رەتتەپ، جۇمىستى، ٴوندىرىستى قالپىنا كەلتىرۋدى، قامداۋدى قامتاماسىزداندىرۋدى، زات باعاسىن ورنىقتىرۋدى كۇشەيتۋدى دەر كەزىندە ٴونىمدى جەبەپ، حالىقتىڭ ٴومىرىنىڭ حاۋىپسىزدىگى مەن دەنساۋلىعىن مۇمكىندىكتىڭ بارىنشا قورعاپ، ىندەتتەن ساقتانۋ ـ تىزگىندەۋ مەن ەكونوميكالىق، قوعامدىق دامۋدى ٴبىر تۇتاس جوسپارلاۋدا كەلەلى، بەلسەندى جەتىستىكتەرگە قول جەتكىزۋدى ىلگەرىلەتتى.

لي كىچياڭ جولداس پارتيا ورتالىق كوميتەتىنىڭ شەشىم ـ ورنالاستىرۋلارىن مۇقيات دايەكتەندىرىپ، جۇڭگونىڭ مەملەكەت جاعدايىن شىعار ٴتۇيىن ەتۋگە تاباندى بولىپ، سوتسياليستىك نەگىزگى شارۋاشىلىق تۇزىمىنە تاباندى بولىپ جانە ونى كەمەلدەندىرىپ، ەكونوميكالىق ٴتۇزىلىس رەفورماسىن ۇزدىكسىز ىلگەرىلەتىپ، سوتسياليستىك بازار شارۋاشىلىعى رەفورماسى باعىتىنا تاباندى بولىپ، ۇكىمەت پەن بازاردىڭ قاتىناسىن ويداعىداي ٴبىر جاقتى ەتىپ، بازاردىڭ بايلىقتى جايعاستىرۋدا شەشۋشى سيپاتتى رول اتقارۋىنا مۇمكىندىك جاساپ، ۇكىمەتتىڭ رولىن ٴتيىپتى دە جاقسى ساۋلەلەندىرىپ، ٴونىمدى بازار مەن ىسكەر ۇكىمەتتىڭ اناعۇرلىم ويداعىداي ۇشتاسۋىن ىلگەرىلەتتى. ول ۇكىمەت فۋنكتسياسىنا بۇرىلىس جاساۋدى جانە اكىمشىلىك ٴتۇزىلىس رەفورماسىن ۇزدىكسىز ىلگەرىلەتىپ، اكىمشىلىكتى زاڭ بويىنشا جۇرگىزۋدى تىڭعىلىقتى جەبەپ، اكىمشىلىك ىستەرىنىڭ ونىمدىلىگىن جوعارىلاتىپ، ۇكىمەتتىڭ الەۋمەتتىك سەنىمدىلىگى مەن اتقارۋ قۋاتىن كۇشەيتىپ، بازارلانعان، زاڭمەن باسقارىلاتىن، حالىقارالانعان شارۋاشىلىق ـ ساۋدا ورتاسىن قالىپتاستىرۋعا كۇش سالدى. ول "ەكىدەن استە اۋىتقىماۋعا" تاباندى بولىپ، كوپ ٴتۇرلى مەنشىكتەگى شارۋاشىلىقتىڭ بىرگە دامۋىن بەلسەنە جەبەپ، مەملەكەت مەنشىگىندەگى كاسىپورىنداردىڭ نازاردى نەگىزگى جاۋاپكەرشىلىككە، نەگىزگى كاسىپكە شوعىرلاندىرىپ، ساپالانىپ قايتا ۇيىمداسۋىن، ساپاسىن جوعارىلاتىپ ونىمدىلىكتى ارتتىرۋىن ىلگەرىلەتىپ، حالىقتىق كاسىپورىنداردىڭ اقاۋسىز دامۋىن جەبەدى. ول قازىنا ـ سالىق ٴتۇزىلىسى رەفورماسىن ىسكەرلەي ىلگەرىلەتىپ، مەجە ەسەپ باسقارۋ ٴتۇزىلىسى رەفورماسىن تەرەڭدەتىپ، ورتالىق پەن جەرگىلىكتى قازىنانىڭ ٴىس ۇقىعى مەن شىعىس جاۋاپكەرشىلىگىن ايىرۋ رەفورماسىن ىلگەرىلەتىپ، سالىق جيناۋ ـ باسقارۋ رەفورماسىن اتقارىپ، فينانس ٴتۇزىلىسى رەفورماسىن تەرەڭدەتىپ، فينانستىڭ ناقتى ەكونوميكاعا قىزمەت وتەۋ ونىمدىلىگىن جوعارىلاتىپ، قارجى قۇراۋدىڭ قيىن بولۋى، قارجى قۇراۋدىڭ قىمبات بولۋى ماسەلەسىن كۇش سالا شەشتى. ول علىم ـ تەحنيكا ٴتۇزىلىسى رەفورماسىن تەرەڭدەتۋدى بەلسەنە ىلگەرىلەتىپ، علمي زەرتتەۋ نىسانداري مەن قاراجاتىن باسقارۋ تۇزىمىنە رەفورما جاساپ، علمي زەرتتەۋ ورىندارى مەن علمي زەرتتەۋ قىزمەتكەرلەرىنە اناعۇرلىم زور ٴوزىن باسقارۋ ۇقىعىن بەرىپ، بازارلاندىرۋ مەحانيزمى ارقىلى كاسىپورىنداردىڭ جاڭالىق اشۋىنا دەم بەرىپ، علىم ـ تەحنيكادا جاڭالىق اشۋدىڭ جەتەكشىلىك رولىن ٴونىمدى كۇشەيتتى. ول سىرتقا ەسىك اشۋ ساياساتىن باتىل دايەكتەندىرىپ، اناعۇرلىم بەلسەندى، ىرىقتى ەسىك اشۋ ستراتەگياسىن اتقارىپ، اناعۇرلىم كەڭ كولەمدە، اناعۇرلىم كەڭ سالادا، اناعۇرلىم تەرەڭ ساتىدا سىرتقا ەسىك اشۋدى اتقارىپ، حالىقارالىق جوعارى ولشەمدى ەكونوميكا ـ ساۋدا ەرەجەسىمەن ىرىقتىلىقپەن ۇشتاستىرىپ، جوعارى دەڭگەيدەگى ەركىن ساۋدا سىناق رايونىن قۇلشىنا قۇرىپ، ساۋدا مەن قارجى قوسۋدىڭ ەركىن، قولايلى بولۋىن جەبەپ، ٴوزارا پايدا جەتكىزىپ، تەڭ يگىلىككە كەلەتىن حالىقارالىق ەكونوميكا ـ ساۋدا سەلبەستىگىن تەرەڭدەتىپ، جوعارى دەڭگەيدەگى ەسىك اشۋ ارقىلى رەفورمانى، دامۋدى اناعۇرلىم پارمەندى جەبەدى.

لي كىچياڭ جولداس حالىق بۇقاراسىنا تەرەڭ سۇيىسپەنشىلىك ورناتىپ، بارلىق ىستە حالىقتىڭ مۇددەسىن ماڭىزدى ورىنعا قويىپ، حالىق بۇقاراسىنىڭ شۇعىل، قيىن، ۋايىمداعان، ٴزارىۋ ماسەلەلەرىن شەشۋگە كۇش سالدى. ول ۇنەمى كاسىپورىندارعا، زاۋىت ـ كەندەرگە، اتىز باستارىنا، نەگىزگى ساتىنىڭ ٴبىرىنشى شەبىنە بارىپ، بۇقارانىڭ ۇنىنە دەن قويا قۇلاق اسىپ، بۇقارانىڭ مۇڭ ـ مۇقتاجىن ناق مايدانىندا ۇعىسىپ، حالىقتى قامىنان ارىلتۋعا، حالىقتىڭ قيىنشىلىعىن شەشۋگە ٴمان بەردى. ول دامۋ نەگىزىندە حالىققا پايدالى ناقتى ىستەردى كوبىرەك ىستەپ، حالىق تۇرمىسىنداعى قيىن ىستەردى كوبىرەك شەشىپ، بۇقارانىڭ جۇمىستانۋ، وقۋ ـ اعارتۋ، تۇرعىن ٴۇي، ەمدەۋ، زەينەتكەرلىك سياقتى جاقتارداعى كورنەكتى قيىنشىلىقتارىن كۇش سالا ويداعىداي شەشىپ، حالىق تۇرمىسىنىڭ تومەنگى شەگىن بەكەمدەپ، حالىق بۇقاراسىنىڭ تابىس سەزىمىن، باقىت سەزىمىن، حاۋىپسىزدىك سەزىمىن ۇزدىكسىز جوعارىلاتۋ كەرەك دەپ كوپ رەت باسا دارىپتەدى.

لي كىچياڭ جولداستىڭ ستيلى شوعال دە تىڭعىلىقتى، شىن سويلەۋ، ناقتى ٴىس ىستەۋ قىزمەت ستيلىن بەلسەنە دارىپتەپ، فورماشىلدىققا، تورەشىلدىككە باتىلدىقپەن قارسى تۇردى. ول مىنانى الغا قويدى: ەكونوميكالىق، قوعامدىق دامۋ قىزمەتىن ويداعىداي ىستەۋدىڭ توتە جولى جوق، ناقتى ىستەۋدى ٴتۇيىن ەتۋ كەرەك. ٴىس تىندىرۋدى ماڭدايالدى ورىنعا قويىپ، شىنايى يگەرىپ، ناقتى ىستەپ، باس الماي قاجىرلىلىقپەن ىستەپ، ٴىس جۇزىندىك جەدەلدىكپەن ۇشتاستىرا وتىرىپ جاسامپازدىقپەن ىستەۋ كەرەك. ورتالىق پەن جەرگىلىكتى ورىننىڭ بەلسەندىلىگىن تولىق ساۋلەلەندىرىپ، جەرگىلىكتى ورىندارداعى جەرگىلىكتى جاعدايعا قاراي ىستەپ، باتىلدىقپەن ىزدەنىس جاساپ، جوعارى ساپالى دامۋدى باسەكەلەسە ىلگەرىلەتۋگە شابىتتاندىرۋ كەرەك. باقىلاۋ ـ تەكسەرۋدى، جاۋاپقا تارتۋدى كۇشەيتىپ، قاراۋسىزدىققا، بويكۇيەزدىككە، ەرىنشەكتىككە سالىنۋ ارەكەتتەرىن قاتاڭ تۇزەتىپ، ۇكىمەت ىسىندە سەنىمنەن ايىرىلۋدى باتىل جونگە سالۋ كەرەك. رەفورما ٴادىسى، قاجىماس رۋح ارقىلى قيىن ماسەلەلەردى شەشىپ، ومىرشەڭدىك كۇشتى تاسقىنداتىپ، ٴىس تىندىرىپ ناتيجە جاراتقاندارعا دەم بەرىپ، جاۋاپكەرشىلىك ارقالاعاندارعا ىرەك بولىپ، ناقتى ىستەۋ ارقىلى دامۋدى ىلگەرىلەتىپ، ناقتى ىستەۋ ارقىلى بولاشاققا قول جەتكىزۋ كەرەك.

2023 ـ جىلى 3 ـ ايدا لي كىچياڭ جولداس مەملەكەتتىك كەڭەستىڭ زۇڭلىيى مىندەتىنەن ەندىگارى وتەمەيتىن بولدى. باسشىلىق ورنىنان بوساعانىنان كەيىن، ول شي جينپيڭ جولداستى ۇيتقى ەتكەن پارتيا ورتالىق كوميتەتىنىڭ باسشىلىعىن باتىل قورعاپ جانە قولداپ، پارتيا مەن مەملەكەت ىستەرىنىڭ دامۋىنا كوڭىل ٴبولىپ، پارتيا ستيلى، پاكتىك قۇرىلىسى جانە شىرىكتەنۋشىلىككە قارسى تۇرۋ كۇرەسىن باتىل قولدادى.

لي كىچياڭ جولداس جۇڭگو كوممۋنيستىك پارتياسى 15 ـ ، 16 ـ ، 17 ـ ، 18 ـ ، 19 ـ كەزەكتى ورتالىق كوميتەتىنىڭ مۇشەسى، 17 ـ ، 18 ـ ، 19 ـ كەزەكتى ورتالىق كوميتەتتىڭ ساياسي بيۋروسىنىڭ مۇشەسى، تۇراقتى مۇشەسى، 8 ـ كەزەكتى مەملەكەتتىك حالىق قۇرىلتايى تۇراقتى كوميتەتىنىڭ مۇشەسى.

لي كىچياڭ جولداس كوممۋنيزم اسقاق مۇراتتىنان اينىماي، پارتيا مەن حالىققا شەكسىز ادال بولىپ، پارتيا مەن حالىق ىستەرى جولىندا قاجىماي ـ تالماي كۇرەس جۇرگىزدى. ول ماركسيزم ـ لەنينيزمدى، ماۋ زىدۇڭ يدەياسىن، دىڭ شياۋپيڭ نازارياسىن، "ۇشكە ۋاكىلدىك ەتۋ" ماڭىزدى يدەياسىن، علمي دامۋ كوزقاراسىن، شي جينپيڭ جاڭا ٴداۋىر جۇڭگوشا سوتسياليزم يدەياسىن مۇقيات ۇيرەنىپ، يدەيادا، ساياسيدا، ارەكەتتە پارتيا ورتالىق كوميتەتىمەن باستان ـ اياق وسكەلەڭ ٴبىر اۋىزدىلىقتى ساقتادى. ول ساياسي تانىمدى، كەلەلى جاعداي تانىمىن، ۇيتقى تانىمىن، قاتار تۇزەۋ تانىمىن بەرىك ورناتىپ، باس شۋجي شي جينپيڭنىڭ پارتيا ورتالىق كوميتەتىنىڭ ۇيتقىسى، بۇكىل پارتيانىڭ ۇيتقىسى ورنىن باتىل قورعادى، پارتيا ورتالىق كوميتەتىنىڭ بەدەلى مەن ورتالىقتان ٴبىر تۇتاس باسشىلىعىن باتىل قورعادى. ول بەرىك پارتيالىلىق پرينسيپكە يە، ساياسيدى دارىپتەپ، كەلەلى جاعدايمەن ساناسىپ، پارتيا ىستەرى مەن حالىقتىڭ مۇددەسىن ماڭدايالدى ورىنعا قويىپ، پارتياعا ادال بولۋدى، پارتيانىڭ قامىن ويلاۋدى، پارتيا ٴۇشىن مىندەتىن ادا ەتۋدى، حالىققا باقىت جاراتۋدى شىنايى ورىندادى. ول بارلىق ىستە ٴىس جۇزىندىكتى شىعار ٴتۇيىن ەتۋگە، نازاريانى امالياتپەن ۇشتاستىرۋعا تاباندى بولىپ، ماسەلەگە ماركستىك تۇرعى، كوزقاراس، ٴادىس ارقىلى تالداۋ جاساۋعا، ماسەلەنى شەشۋگە، امالياتقا جەتەكشىلىك ەتۋگە، قىزمەتتى ىلگەرىلەتۋگە باسا ٴمان بەردى. ول دەموكراتيالىق ورتالىقتاندىرۋ پرينسيپىنە، پارتيانىڭ كوللەكتيۆ باسشىلىعىنا تاباندى بولىپ، بۇقارامەن تىعىز بايلانىس جاساپ، ۇقساماعان پىكىرلەرگە قۇلاق اسۋعا شەبەر بولىپ، ٴار جاقتىڭ بەلسەندىلىگىن جۇمىلدىرۋدى جانە ساۋلەلەندىردى. ول ٴادىل دە تۋراشىل، جاپاكەش تە قاجىرلى، جاپا ـ ماشاقاتقا ٴتوزىمدى بولا ٴبىلدى، ول كىسى پەيىل دە مۇقيات، ادامدارمەن جاناسىمدى بولىپ، وزىنە قاتاڭ تالاپ قويدى، پاك، كىرشىكسىز، تۇرمىستا قاجىرلى، ۇنەمشىل بولىپ، وتباسىنداعىلارعا جانە قاسىنداعى قىزمەتكەرلەرگە قاتاڭ تالاپ قويىپ، كوممۋنيستەردىڭ ساياسي قاسيەتىن جانە وسكەلەڭ ٴمورال قۇلقىن باستان ـ اياق ساقتادى.

لي كىچياڭ جولداستىڭ ٴومىرى — توڭكەرىستىك ٴومىر، كۇرەسكەرلىك ٴومىر، شۇعىلالى ٴومىر، بۇكىل ىنتا ـ پەيىلمەن حالىق ٴۇشىن قىزمەت ىستەگەن ٴومىر، كوممۋنيزم ىستەرى ٴۇشىن ٴوزىن ارناعان ٴومىر. ونىڭ قازاسى پارتيا مەن مەملەكەت ٴۇشىن اۋىر جوعالتۋ. ٴبىز قايعىنى قايراتقا جەڭدىرىپ، ونىڭ توڭكەرىستىك رۋحىنان، وسكەلەڭ ٴمورالىنان جانە تاڭداۋلى ستيلىنەن ۇيرەنىپ، شي جينپيڭ جولداستى ۇيتقى ەتكەن پارتيا ورتالىق كوميتەتىنىڭ توڭىرەگىنە اناعۇرلىم تىعىز ۇيىمداسىپ، جۇڭگوشا سوتسياليزم ۇلى تۋىن بيىك ۇستاپ، شي جينپيڭ جاڭا ٴداۋىر جۇڭگوشا سوتسياليزم يدەياسىن جاپپاي دايەكتەندىرىپ، "ەكىنى تۇراقتاندىرۋدىڭ" شەشۋشى ٴمانىن تەرەڭ ٴتۇسىنىپ، "ٴتورت تانىمدى" كۇشەيتىپ، "ٴتورت سەنىمدى" بەكەمدەپ، "ەكىنى قورعاۋدى" ورىنداپ، سانامىزدى بەكەمدەپ، ٴبىر نيەت، ٴبىر تىلەكتە بولىپ، اسقاق جىگەرمەن قايراتتانا ۇمتىلىپ، باتىلدىقپەن العا ىلگەرىلەپ، جۇڭگو ۇلگىسىندەگى وسىزامانداندىرۋ ارقىلى مەملەكەتتى قۋاتتاندىرۋ قۇرىلىسى، ۇلتتى گۇلدەندىرۋ ۇلى ٴىسىن جاپپاي ىلگەرىلەتۋ جولىندا ىنتىماقتاسا كۇرەس جۇرگىزۋىمىز كەرەك.

لي كىچياڭ جولداس ماڭگى جاسايدى!

(شينحۋا اگەنتتىگىنىڭ 11 ـ ايدىڭ 2 ـ كۇنى بەيجيڭنەن بەرگەن حابارى)

(باسى 1 ـ بەتتە)

جەر ـ جەر الۋان ٴتۇرلى فورماداعى قىزمەت وتەۋ، جەتەكشىلىك ەتۋ قىزمەتىن دە ورىستەتىپ، ديقانداردىڭ كۇزگى استىق جيناۋ مەزگىلىندەگى اتىز باپتاۋدى ويداعىداي ىستەۋىنە كومەكتەسىپ، جەرگىلىكتى جاعدايعا قاراي تۇرگە ٴبولىپ جەتەكشىلىك ەتىپ جانە تەحنيكالىق قىزمەت وتەپ، اپاتتان ساقتانۋ، اپات زيانىن ازايتۋ شارالارىن تياناقتاندىرىپ، كۇزگى استىقتى ٴدانىن قالدىرماي قامبالاۋعا كۇش سالدى.

جۇگەرى شينجياڭنىڭ نەگىزگى كۇزدىك استىق داقىلى، جيىپ الىناتىن كۇزدىك استىق جالپى جەر اۋدانىنىڭ شامامەن %90ىن ۇستايدى، جۇگەرى ٴونىمىنىڭ ارتۋى تۇتاس جىلداعى استىق ٴونىمىنىڭ ارتۋىندا كەلەلى ماڭىز الادى. بيىل رايونىمىز مەملەكەتتىڭ 100 ميلليارد جىڭ استىق ٴوندىرۋ قۋاتىن جوعارىلاتۋ ارەكەتىن تىعىز ارقاۋ ەتىپ، استىق ٴوندىرۋ قۋاتىن جوعارىلاتۋ ارەكەتى مەن جۇگەرىنى ٴتۇيىن ەتكەن استىقتىڭ بىرلىك ٴونىمىن جوعارىلاتۋ ينجەنەرياسىن اتقارىپ، علىم ـ تەحنيكا كومەكسى كۇشىن مۇمكىندىكتىڭ بارىنشا ناقتى ٴونىم مولشەرىنە، مامانداردىڭ ٴونىم مولشەرىن شارۋالاردىڭ ٴونىم مولشەرىنە، تيىستى ٴونىم مولشەرىن اتىزداعى ٴونىم مولشەرىنە اينالدىرىپ، جۇگەرى سياقتى كۇزگى استىقتىڭ بىرلىك ٴونىمىن ۇزدىكسىز جوعارىلاتتى.

قازىر تۇتاس رايوندا كۇزگى استىقتان مول ٴونىم الۋدان ٴۇمىت بار، جۇگەرىنىڭ بىرلىك ٴونىم مولشەرى كورنەكتى جوعارىلادى. تۇتاس جىلداعى استىق جالپى ٴونىمىنىڭ 20 ميلليون تونىادان (40 ميلليارد جىڭ) اسىپ، الدىڭعى جىلمەن سالىستىرعاندا ناقتى 2 ميلليون تونىانىڭ (4 ميلليارد جىڭ) ۇستىندە ارتۋدان ٴۇمىت بار.

ساتىپ الۋ قىزمەتى دە قاۋىرت جۇرگىزىلۋدە. ٴتىلشىنىڭ اۆتونوميالى رايونداعى استىق جانە زاتتىق ماتەريالدار زاپاس ساقتاۋ مەكەمەسىنەن ۇعىسۋىنشا، قازىر بۇكىل رايونداعى ٴتۇرلى كاسىپورىندار جالپى 4 ميلليون 400 مىڭ توننادان استام جۇگەرى ساتىپ الىپ، ساتىپ الۋ اياق الىسى 60 پايىزدان اسقان.

تۇتاس رايونداعى ٴار دارەجەلى استىق جانە زاتتىق ماتەريالدار زاپاس ساقتاۋ تاراۋلارى اۋىل شارۋاشىلىعىنا، كاسىپورىندارعا قىزمەت وتەۋدى ۇزدىكسىز ساپالاندىرىپ، شارۋالاردىڭ قاجەتىمەن ىرىقتىلىقپەن سايكەسىپ، كۇزگى استىق ساتىپ الۋ ساياساتى مەن باعا ينفورماتسياسىن دەر كەزىندە جاريالاپ، كەلىسىپ ساتىپ الۋدى جالپىلاستىرىپ، شارۋالاردىڭ استىقتى ۇيلەسىمدى ۋاقىتتا، ۇيلەسىمدى باعادا ساتۋىنا جەتەكشىلىك ەتىپ ٴارى بازارداعى زاڭ اتقارۋدى، باقىلاۋ ـ باسقارۋدى قاتايتىپ، "اق تالون بەرۋ"، سورتىن ٴتۇسىرۋ، باعاسىن ارزانداتۋ، نورماسىن كەمەيتۋ قاتارلى ديقانداردىڭ مۇددەسىنە زيان جەتكىزەتىن زاڭعا، بەلگىلەمەگە قايشى ارەكەتتەردى قاتاڭ تەكسەرىپ، ٴبىر جاقتى ەتىپ، استىق بازارىنىڭ ٴتارتىبىن شىنايى قورعاپ، شارۋالاردىڭ استىقتى جايلى، الاڭسىز، رازىلىقپەن ساتۋىنا شىنايى كەپىلدىك ەتتى.

مەكەن ـ جايىمىز: ۇرىمجى قالاسى حوڭشيۋان سولتۇستىك جولى 500 – ٴنومىر، تاراتۋ ورتالىعى: 5593062، جارناما باسقارماسى: 8830000 پوچتا ٴنومىرى: 830028، ايلىق باعاسى 19 يۋان، جىلدىق باعاسى 228 يۋان